

Vore Mejerisystemer.

Af Forpagter J. Winkel.

Den Krisis i vort Mejerivæsen, som nu alt vedvarer i en længere Arrække, spores tydeligt i den Mængde forskellige Mejerisystemer, som forefindes i Landets forskellige Egne.

Vi opfi Mælken i Bøtter eller i Fade, dels uden Anvendelse af Aftøling, dels med Aftøling af Mælken for Sommerens Bedkommende. Vi opfi Mælken i Spande nedfatte i Bassiner eller Kar, hvor Mælken aftøles ved rindende Vand, ved Vand og Is eller hovedsagelig Is (eller Sne). Vi anvende disse Systemer med Skumning af Mælken 36 Timer gammel og syrne Fløden inden Kjørning, og vi anvende mere eller mindre stærk Aftøling og skumme Mælken efter 12*) Timers Forløb med Kjørning af Fløden i sød Tilstand. Vi anvende Efterstumninger og producere en mager Ost, eller vi anvende den noget federe og yngre Mælk til at producere en bedre Ost. Endelig kærnes al Mælken efter forudgaaende Syrning, og Affaldet anvendes til Svinefedning.

At Mælkens Aftøling, enten den skeer mere eller mindre fuldstændig, og enten Fløden kærnes i syrnet eller sød Tilstand, frembyder store Fordele fremfor Mælkens Opfining i

*) „12 Timers Skumning“ er i Virkeligheden kun en Talemaade, da Mælken i Regelen bliver skummet 10—11 Timer efter Opfining.

Bøtter eller Fæde ved den Ro og Sikkerhed i Fabrikationen, som Methoden medfører, ligesom at Flødens Rjærning i sød fremfor i syrnede Tilstand simplificerer Fabrikationen betydelig, er uomtvisteligt, og herom ere vel Alle enige.

Hermed kunne Producenterne imidlertid ej lade sig nøje, og Spørgsmaalet bliver da: Hvilket System frembyder de fleste Chancer for det gunstigste Resultat og formaaer at betale Mælken med den største Sum?

Indkomne paa dette Spørgsmaal ophører al Enighed mellem Producenterne, og Brugerne af dette eller hint System have til forskjellige Tider søgt at paavise Fordelene ved den af dem anvendte Methode fremfor andre, og navnlig har Systemet: Ismejeri, 12 Timers Skumning, Produktion af sødt Smør og en forbedret Ost, havt mange Forkæmpere, uden at disse dog trods deres hyppige varme anbefalinger af Methodens, have kunnet klart paavise dette Systems absolute Overvægt fremfor andre. Saadanne Beviser ere i Regelen vanskelige at føre, da den Basis, de anlægges paa, sjælden overstriker Ens eget større eller mindre Mejeri, og efterføm et mere eller mindre godt Udbytte er opnaaet ved det nu antagne System i Sammenligning med tidligere anvendte, forsvares eller angribes Methodens, ligesom forudfattede Meninger og det engang Vedtagne i Regelen bevirke en større eller mindre Indflydelse paa de Beviser, der føres. Ligesaa er en Sammenligning fra et Aar til et andet i Regelen uheldig, da meget andet end selve Systemet kan influere paa Resultatet, og det Tidsrum, for hvilket Erfaringer foreligge fra Systemet Ismejeri, sødt Smør og Exportost, er desuden endnu forholdsvis af liden Udstrækning. Endelig stilles Fordringerne vedblivende højere og højere til Kvaliteten af alle Sorter Smør, og disse Fordringer medføre da betydelige Ændringer ved Systemerne.

Af disse Aarsager følger da, at et Systems Fortrin fremfor et andet vanskeligt vil lade sig absolut paavise.

Imidlertid foreligger iaar et i Sammenligning med tidligere temmelig betydeligt Materiale til at drage ensartede

Sammenligninger mellem Udbytten af Mælken ved de forskellige Systemer, nemlig de i Tidsskrift for Landøkonomi for 1876 Side 526—567 og for 1877 Side 92—126 meddelte Mejeriberetninger, indsamlede fra Landets forskellige Egne og støttede af mere eller mindre fuldstændige Mejeriregnskaber.

Disse Mejeriregnskaber findes imidlertid opgjorte paa forskellige Steder og paa forskjellig Maade, saa at en Sammenligning ej let kan foretages, af hvilken Grund det nævnte Materiale her er samlet og findes systemvis ordnet paa den store Tabel I, ligesom der ogsaa paa andre Tabeller er udtaget Resultater heraf, formenende at disse kunne have almindelig Interesse og mulig belyse Forholdet mellem de forskellige Systemer.

Som det sees af Oversigten, findes mere eller mindre fuldstændige Regnskaber fra 54 Mejerier, der repræsenterer Køhold fra 11—230 Køer. Mælke-, Smør- og Osteudbyttet, der er udregnet pr. Ko, sees at frembyde saa store Variationer som muligt. Forholdene, der begrunde disse store Uligheder i kvantitativ Retning, foreligge imidlertid ej her, og det har ej heller været Tanken ved Oversigten at paapege saadanne, hvorimod Opmærksomheden nærmest henledes paa de Mælkemængder, der ved de forskellige Systemer ere forbrugte til 1 Pd. Smør og Ost (Salgsvægt), samt paa de Summer, hvortil Produkterne ere udbragte, for da herved at udfinde (Rubr. 22 og 23) den Sum, som 100 Pd. Mælk, anvendt til Smør- og Osteproduktion, er udbragt til. Som det vil bemærkes, findes næsten alle Landets forskellige Systemer repræsenterede paa Tab. I. Systemet Bøtte- eller Fademejeri med foreløbig Afkøling er ligeledes medtaget, men der mangler i de herhenhørende Opgivelser desværre nogle Tal, hvorved Beregningen ej har kunnet udføres.

I nedenstaaende Tab. II findes Gjennemsnitstallene for Mælkforbruget til 1 Pd. Smør ved de forskellige Systemer.

Bøttemejerierne sees her at være delte i 2de Grupper — efterstom et bedre eller ringere Udbytte er erholdt — ligesom paa Table I, da denne Gruppe frembyder saa store Uregelmæssigheder i Forbruget.

Tabel II.

Systemernes Mærte.	Systemet.	Antal Mejerier.	Mejerierenes Nr.		Mælkforbrug i Gj. til 1 Pbd. Smør.	Forbruget varierende i hver Gruppe.		Største Forskiel i hver Gruppe paa Forbruget.	
			1. 2. 3 og 4.	5. 6. 7. 8 og 10.		fra	til		
A.	Sømejeri. 12 Timers Ømming.	4	1. 2. 3 og 4.		30,13	29,95	30,38	0,43	Øst
B.	Band- og Sømejeri. do.	5	5. 6. 7. 8 og 10.		33,09	32,85	33,62	0,77	Øst
C.	do. Øfterflum. anv.	2	11. og 12.		31,33	31,06	31,60	0,54	Øst
E.	Band- og Sømejeri.	5	15. 16. 17. 18 og 19.		30,19	29,58	30,72	1,14	
F.	Bandmejeri.	5	20. 21.*) 23. 24 og 25.		29,81	28,97	30,56	1,59	
G.	Østerlandske Band- og Østmejeri.	4	26. 27. 28 og 29.		30,09	28,20	32,00	3,80	
H.	Deftnonffe Føde	5	32. 33. 34. 36 og 37.		30,76	28,88	32,97	4,04	Øst
Ia.	Østter	7	38. 39. 40. 41. 42. 44 og 45.		31,74	30,86	33,10	2,24	Øst
Ib.	do.	6	46. 47. 49. 50. 51 og 52.		27,81	27,29	28,75	1,46	
J.	Mælken hærnes	2	53 og 54.		26,58	26,48	26,68	0,20	

*) Nr. 22, der henhører til denne Gruppe, er ej medtaget, da dets Mælkforbrug er endel større end de andre Mejeriers i denne Gruppe, begrunder i dets abnorme Mælkproduktion pr. Ko (3380 Pbd.)

Sammendrages disse Systemer yderligere endnu, sees, at Gjennemsnitsforbruget af Mælk til 1 Pbd. Smør (Salgsvægt) er: ved Gruppe E og F (Band- og Band- & Sømejerier) = 30,00 Pbd. ved Gruppe H, Ia og Ib (Øst- og Fødemejierier) = 30,16 —

og endelig er Gjennemsnitsforbruget af samtlige Grupper E. F. G. H. Ia og Ib, hvor surt Smør produceres af Fløden, = 30,10 P_d.

System J „Kjærning af Mælken“ sees at give det største kvantitative Smørudbytte, hvilket staaer i Overensstemmelse med saavel tidligere som senere Tidens Udtalelser. I denne Gruppe ere kun 2 Mejerier repræsenterede paa 71 og 133 Køer, der have givet respektive 4390 og 5310 P_d. Mælk pr. Ko i Årsudbytte, og dog sees disses Mælkforbrug, trods den betydelige Forskjel paa Mælkemængden pr. Ko, at staa i al ønskelig Overensstemmelse med hinanden.

Gruppe Ib (de bedste Bøttemejerier) sees at forbruge mindre Mælk til 1 P_d. Smør end nogen af de andre Grupper, hvor Fløden er kjærnet, enten der saa er produceret surt eller sødt Smør, hvilket ligeledes staaer i Overensstemmelse med den almindelige Mening. Sammenlignes Forbruget ved de forskjellige Grupper, hvor surt Smør er produceret af Fløde, delt i 3 Hovedgrupper, nemlig 1) E og F 2) G. 3) H, Ia og Ib, sees kun liden Forskjel, idet Forbruget er 1) 30,00, 2) 30,09 og 3) 30,16 P_d. Mælk. Ved Sammenligning af disse tre Grupper Forbrug med Forbruget i Gruppe A (Ismejerier med 12 Timers Skumning) nemlig 30,13, sees Forskjellen paa Smørudbyttet at være faare liden.

Derimod er Mælkforbruget til 1 P_d. Smør øjensynlig for stort ved System B (Vand- & Ismejerier, 12 Timers Skumning) nemlig 33,09 P_d., hvad uden Tvivl maa forklares ved, at Mælkens Afkøling ej foregaaer tilstrækkelig fuldstændig og hurtigt. Gruppe C, der anvender samme System som B, men efterskummer Mælken, erholder et Udbytte, der staaer imellem A's og B's.

At disse Gjennemsnitstal skyldes Tilfældigheder, synes for Grupperne A's, B's, C's, E's, F's, Ia's og J's Bedkommende ej at være Tilfældet, da al ønskelig Overensstemmelse, indenfor hver Gruppens Mælkforbrug, er tilstede, og navnlig er Forskjellen meget lille mellem de 3 første Grupper største og

mindste Forbrug (indenfor hver enkelt Gruppe); derimod er Forfjellen paa største og mindste Forbrug ved Systemerne Føde- og ringere Bøttemejerier temmelig betydelig, hvad let forklæres ved selve Systemet, der, naar Mælkfjælderen ej er af første Rang, under stiftende Vejrforhold ej kan modvirke dette Indflydelse paa Flødeaffætningen. Resultatet af Undersøgelserne over de forskjellige Systemers Mælkforbrug til 1 Pd. Smør vil da være, naar System J foreløbig holdes udenfor Sammenligningen, at System A: fuldstændig gode Bøttemejerier, erholder tilnærmelsesvis det samme Udbytte som Gjennemsnittet af de andre Systemer, men erholder et betydelig mindre Udbytte end bedste Bøttemejerier.

Der vil da være at undersøge, hvorvidt den anden Faktor, der influerer paa den Værdi, Mælken anvendt til Smørproduktion udbringes til, nemlig den erholdte Pris paa 100 Pd. Smør, om denne, der nærmest repræsenterer eller burde repræsentere Smørets Kvalitet, ved det endelige Resultat udjævner eller forøger Forfjellen, som et større eller mindre Mælkforbrug vil medføre.

Ligesom at Gruppe J faaes at give det største Smørudbytte ved omstaaende Sammenstilling, saaledes hæbder den ogsaa her sin Plads, idet den udbringer 36 Dre mere af 100 Pd. Mælk end A, der staar næst i Rækken. Imidlertid maa hertil bemærkes, at den Pris, disse 2 Mejerier have erholdt for deres Smør, i Sammenligning med den, de andre Grupper, hvor surt Smør er produceret, have erholdt, synes temmelig høj; muligvis kan dette staa noget i Forbindelse med Systemet, at Produktet virkelig er finere, men det maa dog vistnok ogsaa skyldes Tilfældigheder, f. Ex. en heldig affluttet Handel; ligesom det ej maa oversees, at mellem E, F, H, Ia og Ib findes flere mindre Mejerier, hvis mindre Salgspriser have nedsat disse Systemers Gjennemsnitspris.

De andre Systemer med Produktion af surt Smør sees at kunne udbringe Mælken til samme Værdi som B, uagtet denne har erholdt 10 à 11 Kr. mere pr. 100 Pd. Smør end hine.

Tabel III.

Systemernes Nærte.	Systemet.	Antal Mejerier.	Mejerierenes Nr.	Erholdte Gjen- nemsnitspriser for 100 Pbd. Smør.	100 Pbd. Mælk ans. til Smør- produktion ud- bragtes i	
A.	Sømjereri. 12 Timers Gømming.	4	1. 2. 3 og 4.	134,28	4,46	
B.	Baub- & Sømjereri. ho.	4	5. 6. 7 og 8.	134,11	4,05	Ødt Smør
C.	ho. Gøffergømming.	2	11. og 12.	131,42	4,20	
E & F.	Baub- og Baub- & Sømjereri.	11	16. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 27. 28 og 29.	120,23	4,01	
H. I. a & I. b.	Bøtte- og Gøbbemjereri.	18	32. 33. 34. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 44. 45. 46. 48. 49. 50. 51 og 52.	121,45	4,08	Øurt Smør
J.	Stiering af Mælken.	2	53 og 54.	127,95	4,82	

System A sees at udbringe Mælken i en betydelig større Sum end Systemerne B, E, F, H, Ia og Ib; men denne store Forskjel fremkommer ved at sammenstille gode og mindre gode Mejerier, hvor surt Smør produceres. Udfilles de Mejerier i disse Grupper, der have erhøbt et bedre Resultat, fra dem, der have erhøbt et ringere, erhødes ogsaa her et meget forskjelligt Udbytte.

Tabel IV.

Systemets Mærke.		Systemet.		Antal Mejerier.		Mejerierens Nr.		100 Pbd. Mælk anv. til Smørproduktion udbragtes i Gj. til.		Erholdte Gjennemsnitspriser for 100 Pbd. Smør.		Gj. Mælkforbrug til 1 Pbd. Smør.	
E og F.	Stamb- og Stamb- & Sø-Mr.	4	16. 20. 26 og 28.					4,22	123,63	29,83			
H. Ia og Ib.	Støtte- og Faber-Mr.	9	34. 36. 37. 44. 46. 48. 49. 51 og 52.					4,27	122,81	28,78			
E og F.	Stamb- og Stamb- & Sø-Mr.	7	18. 19. 23. 24. 25. 27 og 29.					3,88	118,29	30,48			
H. Ia og Ib.	Støtte- og Faber-Mr.	8	32. 33. 38. 39. 40. 41. 42 og 45.					3,75	119,92	32,08			
				Gruppe x.							Gruppe y.		

Af denne Sammenstilling sees, at Gruppe x, der indbefatter de Mejerier, der have erholdt de bedste Resultater i Systemerne Vand- og Vand- & Is-, Bøtte- og Fade-Mejerier, erholde tilnærmelsesvis det samme Resultat, ligesom Gruppe y, der indbefatter de Mejerier, der have erholdt et ringere Udbytte i samme Systemer, erholde omtrent samme Udbytte af Mælken.

Heraf vil da fremgaa, at en System-Forandring fra et tarveligt Bøttemejeri til et tarveligt Vandmejeri, eller fra et godt Bøttemejeri til et godt Vandmejeri, ej kan forventes at ville yde nogen forøget Indtægt af Mælken anvendt til Kjærning.

Ligeledes sees, at de bedste Mejerier i disse Grupper erholde et betydelig større Udbytte af Mælken end det tidligere nævnte Gjennemsnitstal for samme Systemer (Se Tabel III), og sammenlignet med det Udbytte, Systemerne A og B erholde af Mælken, vil det fremgaa, at et større Udbytte for Smørproduktionens Bedkommende ej kan forventes ved en Overgang til Produktion af sødt Smør, naar det ikke er til System A med fuldstændig og hurtig Afskøling, forsaavidt det System, der forlades, er et godt Vand- eller Bøttemejeri, der tilfredsstiller de Fordringer, Produktionen af surt Smør stiller.

3 omstaaende Beregninger ere trende Mejerier udeladte, nemlig Nr. 21. 22 og 50; disse have alle produceret surt Smør og helt eller delvis folgt deres Produktioner til Forbrug i Kjøbenhavn, hvorved især de tvende have opnaaet meget store Priser. Nr. 21 og 22 ere Vandmejerier, Nr. 50 er Bøttemejeri.

Nr. 21: 100 P^d. Mælk gav 3,35 P^d. Smør à 140,15
= Kr. 4,70 pr. 100 P^d. Mælk.

Nr. 50: 100 P^d. Mælk gav 3,66 P^d. Smør à 141,00
= Kr. 5,16 pr. 100 P^d. Mælk.

Nr. 22: 100 P^d. Mælk gav 3,13 P^d. Smør à 129,50
= Kr. 4,05 pr. 100 P^d. Mælk.

Ravnlig sees da Nr. 21 og 50 ved de store opnaaede

Priser i Forbindelse med det store Smørudbytte af Mælken at have erholdt denne betalt med særdeles høje Priser.

Det kvantitative Tab af Smør, Producenten lider ved at gaa over til Skumning af Mælken 12 Timer gammel, bliver fra forskellige Sider opgivet meget forskjellig. Ved direkte Forsøg er det udfundet (Ugeskr. f. Landmænd 1875. II Side 536) at være 3,3 pCt.; Andre have opgivet det endel større (5 pCt.). Ifald man kunde betragte Gruppe Ib's Smørudbytte som normalt ved den gamle Methode, hvad man i Virkeligheden næppe kan, da det ifølge disse Sammenligninger maa betragtes som særlig godt, da erholdes:

Ib giver i 100 Pbd. Mælk 3,664 Pbd. Smør.

A — — — 3,319 — do.

B — — — 3,022 — do.

og Tabet vil da være ved A 9,41 pCt. og ved B 17,52 pCt.

Betragtes de 5 Vandmejerier, der give det bedste Smørudbytte, nemlig:

Nr. 20 med et Mælkforbrug af 29,54	} 3 Gj. 29,36 Pbd. Mælk t. 1 Pbd. Smør, eller 3,406 Pbd. Smør i 100 Pbd. Mælk
- 21 - — - 29,81	
- 24 - — - 28,97	
- 26 - — - 28,84	
- 28 - — - 28,20	

og dette Smørudbytte betragtes som normalt, hvad vil være Sandheden nærmere, da vil sammenlignet hermed:

A give et Tab af 2,85 pCt.

B — — — 11,27 —

Gaaes endelig ud fra Gjennemsnitsudbyttet af samtlige Mejerier, hvor surt Smør er produceret, have disse af 100 Pbd. Mælk 3,322 Pbd. Smør, og sammenlignet hermed bliver

A's Tab af Smør forsvindende

B's — - — 6,21 pCt.

Et bestemt Smørtab ved Systemforandring til 12 Timers Skumning sees heraf ej at kunne opgives, da det navnlig vil rette sig efter, hvor stærk Afkøling der vil blive anvendt, ligesom jo bedre det Resultat er, man erholder under de forhaanden-

værende Forhold, desto større er Chancen for et forholdsvis større Tab. Imidlertid sees, at A, selv med et Smørtab af 9,41 pCt. sammenlignet med B, vil kunne bære dette, naar den med Systemforandringen følgende Prisforhøjelse staaer i Forhold til den oprindelige, som her er Tilfældet. (Se Tabel III og IV).

Ved de udregnede Værdier, som hvert System har udbragt Mælken i, er der gaaet ud fra den anvendte Mælkemængde til 1 Pd. Smør og de erholdte Priser for 100 Pd. Smør. Hvorledes disse Priser stille sig til Aarets Priser for surt og sødt Smør, vil være at tage i Betragtning for at undersøge, om der ej finder tilfældige Uoverensstemmelser Sted, der kunne stille det ene eller andet System særlig gunstig eller ugunstig.

Ifølge Offentliggjørelse fra «Scandinavian preserved Butter Company» (Se Ugestr. f. Landm. 1876 II Side 516) ere de 60 bedste Produktioner i Aaret 1875—76

betalte med i Gjennemsnit . . .	Kr. 136,05	pr. 100 Pd.	
og Resten	- 129,47	-	—

Højeste Notering i Berl. Avis for

samme Tid	- 124,98	-	—
---------------------	----------	---	---

Disse Tal maa imidlertid korrigeres; Selskabet har nemlig nok givet disse Priser, men Producenten ej erholdt samme. Der fragaaer nemlig 5 Kr. pr. 100 Pd. i Kommissions- og Fragtomkostninger. Ligeledes maa ved nævnte Notering af Aarets Gjennemsnitspris fradrages omtrent 2 Kr. (Se Tidsskr. f. Landøkonomi. 1877. Side 104), naar Sammenligning skal finde Sted, begrundet i at Produktionerne ere ulige fordelte og ere størst, naar Noteringen er lavest.

Saaledes ændrede blive Priserne da

bedste Produktioner sødt Smør	Kr. 131,05	pr. 100 Pd.	
-------------------------------	------------	-------------	--

Resten	do. do.	- 124,47	-	—
--------	---------	----------	---	---

højeste Notering	122,98	-	—	*)
----------------------------	--------	---	---	----

*) Til Sammenligning hermed ansøres Udbrag af Oversigten over Priserne for sødt og surt Smør, der ifølge „Ugestrif f. Landm.“ I. 1877, Hefte 2 og 4, Side 49 & 106, ere noterede i Kalenderaaret 1876.

Heraf vil da fremgaa, at de Priser, Systemerne A og B have erholdt, og som ere lagte til Grund for Beregningen i Tabel III, ere endel højere end de her opgivne og altsaa i Favør af Systemerne: „født Smør“. Sammenlignes paa den anden Side den Pris, Gruppe x (de bedste Vand-, Bøtte- og Fademejerier, se Tabel IV) har erholdt, da er denne nogenlunde overensstemmende med den her opgivne Notering; følgelig ere altsaa disse udfundne Værdier for Mælken korrekte og paa ingen Maade i Favør af Systemet, da det er en bekjendt Sag, at „højeste Noteringer“ vedblivende, trods de idelige Klager over dette Forhold, langt fra kunne gjøre Fordring paa det Navn, de bære. Dette Forhold fremkommer meget klart, naar „højeste Notering“ sammenlignes med de Priser, der gives for Aarsproduktioner af furt Smør. Af Mejeriregnskaberne fremgaaer, hvad ogsaa er almindelig bekjendt, at der for sidste Aar er givet 124—126 Kr. Netto for Aarsproduktioner af furt Smør; følgelig maa Kjøbmanden, om han er kommen stadesløs fra Handelen, have erholdt mindst 129—131 Kr. eller 6—8 Kr. over bemældte „højeste Notering“.

For 100 Pbd. Smør.				
	1ste Klasse . . .	Kr. 148,42	} reducerede med 5 Kr. pr. 100 Pbd. (ifølge Ovenstf.)	} Kr. 143,42 — 135,42 — 128,42 — 123,42 — 113,42
	2den do.	— 140,42		
	3die do.	— 133,42		
	4de do.	— 128,42		
	5te do.	— 118,42		
	Berl. Avis's højeste Notering . . .	— 127,33	} reducerede med 2 Kr. pr. 100 Pbd. (ifølge Ovenstf.)	} — 125,33 — 130,33 — 126,90
Not. i „Ugefr. f. Landm.“	højeste Notering . . .	— 132,33		
af Hr. Chr. Stiftet	Gjennemsnits do. . .	— 128,90		

Heraf sees en Forskjel af 5 Kr. pr. 100 Pbd. Smør mellem Noteringen i Berl. Avis og Ugefr. f. Landm. af Ima Herregaardsvarer, en mærkelig Uoverensstemmelse, da Noteringerne omfatte samme Tid, samme Handelsplads og samme Varer.

Da disse Prisnoteringer imidlertid ej omfatte samme Tidsrum som Produktionerne i herværende Grundlag, kunne de ej benyttes til Beregningen.

Det bliver almindelig fremfat, at disse faste Priser paa Aarsproduktioner ere lige forkastelige saavel for Kjøber som Sælger, da de formenes at være Hæfardspil; men saa længe Handelsstanden vedblivende paa den ene Side vil holde de højeste Priser skjulte og paa den anden Side byde Producenterne for Aarsproduktioner faste Priser, der staa 2—3 Kr. højere end Gjennemsnit af Aarets Noteringer, kan man ej undre sig over, at Producenten modtager sige Tilbud. Egeledes sees, at den Pris, de mindre gunstige stillede Producenter af sødt Smør erholde, Kr. 124,47 pr. 100 Pd., ej engang er saa stor som den Pris, der er givet for Aarsproduktioner af surt Smør, og den Extra-Præmie, de bedste Produktioner erholde, er reduceret til et Minimum, nemlig 5—7 Kr., sammenlignet med samme Priser. — Lægges disse Smørpriser til Grund for Beregningen, faaes et langt mindre gunstigt Resultat for Systemerne sødt Smør nemlig:

A i 100 Pd.	Mælk 3,319 Pd.	Smør à 131,05	=	Kr. 4,35
B	—	3,022	—	à 131,05 = - 3,96
I b	—	3,664	—	à 125,00 = - 4,58
ovenft. 5 bedste Vandm.	3,406	—	à 125,00 = - 4,26	

Det heraf fremkomne Resultat sees da at staa i en for System A's Vedkommende sørgelig Modsatning til det tidligere (Tab. III & IV), idet det med disse forandrede Prisnoteringer viser ej at kunne udholde Sammenligningen med System I b, og der fremgaaer da heraf, at større Mejerier, hvor der produceres surt Smør, og som let kunne erholde deres Smør betalt med Priser, der i Virkeligheden ere 2—3 Kr. over opgivne højeste Notering, og som erholde et saa gunstigt Smørudbytte, som her er naaet, ej kunne vente en utvivlsom forøget Indtægt af deres Mælk anvendt til Smørproduktion ved en Systemforandring, naar den Extra-Præmie, man kan forvente at erholde for sødt Smør, ej overstiger den opgivne „højeste Notering“ med 8—11 Kr. Netto. Mindre Mejerier, der vanskelig kunne erholde saa store Priser for Produktioner

af surt Smør, og Mejerier, der forbruge en stor Mængde Mælk til 1 Pd. Smør, kunne selvfølgelig langt lettere have Udsigt til, at en Systemforandring vil betale sig, om de iøvrigt ville opfylde samtlige Fordringer, Systemet stiller.

Det er en bekendt Sag, at Kritikken over „sødt Smør“ er meget skarp, og at den mindste Udsættelse har en betydelig Dalen i dets Vurdering tilfølgende; at Kritikken over det „sure Smør“ er bleven stærket betydelig i de senere Aar, er ligeledes bekendt, men formenes dog langt fra at have naaet den Yderlighed, som den sandsynligvis inden lang Tid vil naa i Righed med den Kritik, der udøves for det „søde Smørs“ Vedkommende. Naar vi da engang saa vidt, at Kritikken paa begge Sorter Smør er lige skarp, og Prisdifferencen fuldstændig til Gunst for „sødt Smør,“ ja saa maa Alle slutte sig til Systemet; men inden dette naaes, vil det upaatvivlelig vedblivende have mange Modstandere.

Vi Producenter ere jo ikke Herrer over Kritikkens Udøvelse, vel ej heller over Noteringen, men denne sidste kunde vel ved fortsatte Bestræbelser bringes til at lyde paa virkelig betalte højeste Priser, hvilke Bestræbelser formenes at være lige saavel i Handelstandens sande Interesse, som det er i Producentens. Om i Virkeligheden en mere sand og altsaa højere Notering vil give Producenterne af sødt Smør en højere Pris for deres Produkt, er maaste foreløbig tvivlsomt, da det synes, at Kritikken forøges i samme Forhold, som Prisen stiger; saaledes vil det af ovennævnte Døjsjorelse fra „The Scandinavian preserved Butter Company“ (Se Ugeskr. f. Vandm. 1876. II Side 516) sees, at Sommerhalvaaret med dets betydelig lavere Priser end Vinteren har et betydelig højere Procenttal i 1ste Kl. nemlig 35 pCt. flere og 2den Kl. omtr. 12 pCt. flere end Vinterhalvaaret. Dette Forhold skyldes vel den liden Konkurrence paa denne Sort Smør, da Forholdet absolut burde være saaledes, at det er den strengere Kritik, der betinger den højere Pris, det vil sige forholdsvis

højere Priser og ej Prisforandringer, der støtte sig til Konjunkturernes Svingninger.

Den Anstuelse gjør sig ofte gjældende, at Producenterne af sødt Smør skulde søge Dækning for det Tab, de ved den tidlige Skumning lide i kvantitativ Retning, ved det forbedrede Materiale, der ved Metboden erholdes til Ostproduktion. En saadan Anstuelse formenes at være absolut urigtig, idet Producenten maa hævde, naar han lider et kvantitativt Tab ved bestemte til Produktionsmaaden stillede Fordringer, at dette da bliver dækket ved en tilsvarende Prisstigning, hvad ej kan synes at være en ubillig Fordring, naar slige Betingelser have en større Fænhed af Produktet tilfølg. En anden Sag bliver det, at det bedre Materiale til Ostproduktion, der indvindes ved den korte Henstand af Mælken inden Skumning, taler til Gunst for Systemet. —

Naar vi forlade Smørproduktionen og gaa over til at undersøge, hvorledes de forskjellige Systemer betale den Mælk, der anvendes til Ostproduktion, da simplificeres Spørgsmaalet noget, idet Systemerne maa falde ind under 2de Hovedgrupper, nemlig en kortere eller længere Henstand af Mælken inden Skumning. De mindre Nuancer indenfor disse Hovedgrupper, om det nemlig kan betale sig at lade en større eller mindre Mængde Fedt gaa over til Ostproduktionen ved en endnu kortere Henstand af Mælken inden Skumning, eller ved en mindre fuldstændig Afkøling, maa der foreløbig sees bort fra; ligesom heller ikke den bedre skummede Mælk, der erholdes ved Vandmejerier, ligeoverfor Bøttemejerier, hvor surt Smør produceres, kan tages i Betragtning, da det lokale Marked, hver enkelt Producent er henvist til, her spiller en langt væsentligere Rolle end Ostens Kvalitet, hvorfor denne bliver af mindre væsentlig Betydning.

Nedenstaaende findes da en Sammenligning paa den ene Side af de Mejerier, der efter 12 Timers Skumning have produceret „Exportost“ af Mælken, og paa den anden Side de

Mejerier, der have ladet Mælken henstaa 36 Timer og produceret almindelig Mejerioft.

Label V.

Mejeri- ernes Nr.	Mælkforbrug til 1 Pbd.		100 Pbd. Ost ud- bragtes i	100 Pbd. Mælk anv. til Ostning udbr. i		
	frist Ost.	Salgs-Ost.	Kr. Øre.	Kr. Øre.		
1	11,65	15,65	30,00	1,92	M. Exportost af Mæ I efter 12 Timers Stumning.	
2	12,50	15,50	28,10	1,81		
3	11,40	15,39	35,00	2,27		
5	13,60	15,77	28,00	1,77		
8	12,09	17,30	33,71	1,95		
13*)	13,12	15,32	34,00	2,09		
14*)	11,16	14,40	30,20	2,10		
Σ Gj.	12,18	15,62	31,29	1,99		
11	12,78	14,78	20,25	1,37		N. Alm. Mejerioft.
15	13,77	14,75	22,00	1,49		
20	12,90	16,32	24,30	1,49		
21	14,06	16,87	25,84	1,53		
23	14,04	16,19	23,00	1,42		
26	13,72	15,93	25,61	1,61		
28	13,31	14,47	22,25	1,54		
29	13,19	14,28	22,74	1,59		
34	11,36	15,15	23,00	1,52		
36	13,72	15,81	20,38	1,29		
37	14,31	18,00	28,00	1,56		
38	13,03	15,27	25,00	1,64		
41	14,68	16,83	24,00	1,43		
46	13,85	15,80	20,00	1,27		
49	"	14,73	23,00	1,56		
50	13,34	16,91	21,90	1,30		
51	11,41	15,29	23,00	1,50		
52	14,46	15,74	25,00	1,59		
Σ Gj.	13,41	15,73	23,29	1,49		

Mælkforbruget til 1 Pbd. frist Ost sees at være en Del mindre ved Gruppe M end ved N, hvorimod Forbruget til

*) 13 & 14 ere henførte til denne Gruppe, naagt disse Mejerier have opgivet ogsaa at have produceret alm. Mejerioft en Del af Aaret, men da de opgivne høje Priser for Ostene næppe kunne være erholdte for alm. Mejeriofte, formenes deres Henstilling her at være berettiget.

1 Pbd. Salgsoft sees at være omtrent det samme ved begge Grupper. Naar Nr. 8 undtages, der formenes at have opgivet et urigtigt Kvantum Salgsoft, begrundet i en Misforstaaelse af det oprindelige Skema, sees de andre Mejerier, der have produceret Exportoft, at have benyttet omtrent samme Mælkemængde til 1 Pbd. Salgsoft, hvor stor Forstjæl der end er paa Forbruget til 1 Pbd. frist Ost. Dette Forhold formenes indirekte at opløse Aarsagen til den store Forstjæl paa Mælkforbruget til 1 Pbd. frist Exportoft, som fra forskellige Sider er opgivet ved tidligere Lejligheder. Det mindre Mælkforbrug til 1 Pbd. Ost synes nemlig at medføre et tilsvarende større Svind og maa da forklares ved Produktionsmaaden — mindre Røring eller Presning, lavere Varme ved Røbning, federe Mælk eller større Forbrug af Kjørnemælk ved samme Røbnings-Temp. m. m., hvilket vil bevirke en blødere, mere vandholdig Ost og derved det lille Mælkforbrug. Sammenlignende Forbrug af Mælk til 1 Pbd. frist Ost vil saaledes være af liden Værdi, ligesom praktiske Forsøg over Kjørnemælksens Benyttelse til Ostproduktion, om den vil give en forholdsvis større eller mindre Mængde frist Ost, af denne Grund vil være uden Betydning, naar saadanne Forsøg ej støttes af kemiske Undersøgelser. Af sidste Bemærkning fremgaaer, at den virkelige Aarsag til Exportostens store Svind, det meget forskellige Mælkforbrug til 1 Pbd. frist Ost m. m., ej her kan opgives; men vore Videnskabsmænd ville vel med Tiden klare dette Spørgsmaal som saa mange andre. Opgivelse af Ostens Alder ved Salget fra de forskellige Steder findes ej; men det er sandsynligt, at en Del om ej den hele Forstjæl paa Svindet, ved Exportosten i Gj. 23,51 pCt. mod 14,89 pCt. ved Mejeriosten, fremkommer ved, at denne sidste ofte sælges efter en meget kort Lagring (4—6 Uger), hvorimod Exportosten i det forløbne Mejeriaar meget almindelig har været lagret 4—5 Maanedere, dels en Følge af Mangel paa et Marked, dels en Følge af at Artikklen neppe med Fordel kan føres i Handelen, førend den er moden. — Enten denne Anstuelse nu er rigtig eller ej,

synes i hvert Fald det lille Mælkforbrug til 1 Pbd. frist Ost, som tidligere blev stærkt fremhævet til Gunst for den nye Methode, at være af liden praktisk Betydning i kvantitativ Henseende, naar vi i Virkeligheden ej faa større Salgsvægt ud af den til Ostning anvendte Mælk. — Den erhholdte Gjennemsnitsprisen sees derimod at være en Del forskjellig, og da Mælkforbruget er det samme, bliver den Pris, der erhholdes for Mælken, en Del større ved M end N, nemlig Kr. 0,50 pr. 100 Pbd.

Forskjellen mellem største og mindste Udbytte af Mælken i hver Gruppe sees at være ved M 50 Ore eller 22,0 pCt. og ved N 37 Ore eller 22,6 pCt., altsaa tilnærmelsesvis det samme Forhold. — Forskjellen mellem største Udbytte i N og mindste i M er kun 13 Ore pr. 100 Pbd. Mælk, men hertil maa bemærkes, at medens Karet har stillet sig meget gunstig for Salg af alm. Mejeriost, maa det betragtes som et Forsøgsaar for „Exportostens“ Vedkommende, og denne maa selvfølgelig have lidt under mange Fejlgreb ligesom og af Mangel paa et Marked. — Naar disse Forhold tages med i Betragtning, maa den Merindtægt, som „Exportosten“ har betalt Mælken med, kaldes meget god, og da Udfigterne for Fremtiden formenes at maatte stille sig en Del gunstigere, efterhaanden som denne Gren af Mejeridriften — Ostefabrikationen —, der hidtil har været saa meget negligeret, stjøntes den Opmærksomhed, som den fortjener, og større Sikkerhed i Fabrikationen erhverves, maa den vel vinde et Marked, der kan betale dens større Værdi.

Naar vi da stille System op mod System, men kun holde os til Rentabiliteten af den skummede Mælks Anvendelse, da maa den tidligere Skumning absolut være den fordelagtigste, og dette Forhold taler betydelig til Fordel for det nye System. — Underledes stiller Spørgsmaalet sig imidlertid, naar vi frivillig nderligere skulle give Afkald paa det større Smørudbytte, enten ved en mindre fuldstændig Afkøling eller en endnu tidligere Skumning, saaledes at vi, istedetfor, som Gruppe A, hvor der erhholdes 3,319 Pbd. Smør af 100 Pbd. Mælk, kun tage, som i Gruppe B, 3,022 Pbd. Smør af 100 Pbd.

Mælk, med den Hensigt at producere en endnu værdifuldere Ost end den, Gruppe A kan frembringe. Der vilde da først være at undersøge, om der indvindes noget kvantitativt Udbytte, hvilket tidligere formentes, idet der fremhævedes, at jo federe Mælk vi anvende til Ostning, desto større Osteudbytte erholdtes af samme Mængde Mælk. Ifølge ovenstaaende Betragtning formentes dette Forhold ej at faa nogen decideret praktisk Betydning, thi selv om en ubetydelig større Fedtmængde vil overgaa i Osten, bliver dette dog af faa liden Betydning i Forhold til Ostestoffet, at det næppe vil give en synlig Vægtforøgelse. Det andet Spørgsmaal, om dette Tilskud af Fedt vil forøge Ostens Kvalitet faa meget, at dens højere Værdi kan betale Smørtabet, bliver da at undersøge. — I Sammenligning med A har B et Smørtab af 0,297 Pd. ($3,319 \div 3,022$) i 100 Pd. Mælk; beregnes Værdien heraf efter den Pris, Grupperne A og B i Gjennemsnit have erholdt, nemlig Kr. 134,20 for 100 Pd. Smør, vil dette Tab for 100 Pd. Mælk have en Værdi af 40 Ore. Udbringes der af 100 Pd. Mælk 3,0 (3,022) Pd. Smør, og der faaes et Mælkesvind af 2,5 Pd. vil der blive 94,5 Pd. Mælk (stummet og tjærnet) til Osteproduktion. Anvendtes der da (ifølge Tab V) 15,62 Pd. Mælk til 1 Pd. Salgsoft, vil der af nævnte Kvantum Mælk erholdes 6,05 Pd. Ost, der, istedetfor at udbringes til Kr. 31,29 pr. 100 Pd. (den erholdte Salgspris), yderligere skal udbringes til

$$\frac{\text{Kr. } 0,40}{6,05} = 6,61 \text{ Ore pr. Pd. eller } (31,29 + 6,61) \text{ Kr. } 37,90$$

pr. 100 Pd. Ost, om det erholdte Smørtab skal dækkes.

Hvorvidt det Tilskud af Fedt, der indvindes for Osten, ved at give Afkald paa det nævnte Kvantum Smør, er faa væsentligt, at det kan begrunde berettigede Forventninger om nævnte Prisforhøjelse, bliver da et andet Spørgsmaal. Til Grund for denne Undersøgelse lægges Hr. cand. polyt. Storcks Analyser af Mælk (Tidskr. f. Landøf. 1877, Side 74 Tab. XVII) og benyttes her Analyse 7 og 9, hvilke ere valgte, da

Gjennemsnittet af disse give det samme Kvantum Smør i 100 Pbd. Mælk, som er erholdt ved Gruppe A, nemlig 3,32 Pbd.

		Smør.	Stummet Mælk.	Kjerne-Mælk.	pCt. Fedt i	
					Stummet Mælk.	Kjerne-Mælk.
3 100 Pbd. Mælk.	7	3,12	83,84	13,04	0,56	0,87
	9	3,52	82,98	13,50	1,00	0,49
3 Gj.		3,32	83,41	13,27	0,78	0,68

Herefter vil der i 83,41 Pbd. stum. Mælk findes 0,65 Pbd. Fedt og i 13,27 Pbd. Kjernemælk 0,09 — do.

Ialt i 96,68 Pbd. st. og kj. Mælk 0,74 Pbd. Fedt.

Medgaær der 15,62 Pbd. Mælk til 1 Pbd. Salgsost, erholdes af 96,68 Pbd. Mælk 6,19 Pbd. Ost. Altsaa pr. 1 Pbd.

lagret Ost $\frac{0,74}{6,19} = 0,12$ Pbd. Fedt. Gives der da, som i

Gruppe B, Afkald paa 0,30 Pbd. Smør i 100 Pbd. Mælk, vil disse 0,30 Pbd. Smør yderligere vindes til Ostproduktion. Ifølge Hr. Storchs Undersøgelser svarer 85,5 Pbd. Fedt omtr. til 100 Pbd. Smør; følgelig vil 0,30 Pbd. Smør være lig $\frac{85,5 \times 0,30}{100} = 0,26$ Pbd. Fedt. Altsaa vil der ialt overgaa

$0,74 + 0,26 = 1,00$ Pbd. Fedt i $(96,68 + 0,30)$ 96,98 Pbd. Mælk, der med samme Mælkeforbrug som ovenfor giver 6,21 Pbd. Ost, følgelig pr. 1 Pbd. lagret Ost: $\frac{1,00}{6,21} = 0,16$ Pbd. Fedt.

Tilfuddet af Fedt ved at anvende 33 Pbd. Mælk istedetfor 30 Pbd. Mælk til 1 Pbd. Smør bliver da 0,04 Pbd. Fedt pr. 1 Pbd. Ost, hvilket Tal synes meget lille til i og for sig synderlig at kunne forøge Ostens Kvalitet; dog maa det imidlertid ej oversees, at dette Tilfud af Fedt omtrent er den tidligere Fedtmængde, forøget med 33 pCt., hvad dog maa have nogen Betydning. Hvorvidt det imidlertid hovedsagelig er det

forøgede Indhold af Fedt, der bevirker Exportostens højere Værdi fremfor den altn. Mejeriost, kan vel være meget tvivlsomt. Værdiforsøgelsen skyldes sandsynligvis fuldt saa meget den forbedrede Produktionsmaade samt den friskere og syrefri Mælk. At det — jvnfr. Professor Segelckes Udtalelse ved Osteudstillingen i Kbhvn. d. 15. Decbr. 1876, se „Lidsstr. for Landøkonomi“ 1876, Side 580 eller „Ugeskr. f. Landm.“ 1876 II Side 665 — ligesaavel er af væsentlig Betydning for Ostens Værdi at den synes fedtrig, som at den virkelig er det, er øjensynligt; men herpaa har Fabrikationsmaaden væsentlig Indflydelse.

Den Forstjæl, der faaes i Smørudbyttet af 100 Pd. Mælk mellem gode Bøttemejerier med lang Henstand af Mælken og Ismejerier med tidlig Skumning samt tilsvarende Fedtforsøgelse i den stummede Mælk, vil omtrent være den samme som mellem Ismejerier med fuldstændig Afkøling og Vandmejerier med ufuldstændig Afkøling (begge med 12 Timers Skumning), og ifald det da hovedsagelig var Fedtforsøgelsen, der skyldes Værdiforsøgelsen af 100 Pd. Ost, der faaes ved nævnte Mejerier at være (Kr. 31,29 ÷ 23,29) 8,00 Kr., da vilde ovenstaaende Merindtægt af 100 Pd. Ost, Kr. 6,61, saafremt jidsnævnte Systems Smørtab skal dækkes af Osten, jo ej synes urimelig at forvente opnaaet.

Om der saaledes end kan være meget, der taler for, at et Tab af Smør kan dækkes ved et Merudbytte af Osten, saa er det paa den anden Side en egen Sag frivillig at give Afkald paa det størst mulige Smørudbytte — forudsat at den 12 Timers Skumning bibeholdes —, da Tabet er sikkert, men Fordelen, eller blot Dækning af Tabet, tvivlsom, da det fordrer Betingelser, som vi kun tildels ere Herrer over, og som tildels ej endnu ere tilstede.

Vi ere gaaede over til Vandmejerier for at erholde en sikrere Drift og et større Sommerudbytte, men paa Winterudbyttets Bekostning; vi have anvendt Isafkøling for saavel om Sommeren som om Vinteren at erholde et ensartet og godt

Smørudbytte, der dog med Fordringerne til den 12 Timers Skumning blev til et Minimum; vi henvistes da til at søge Tabet erstattet i forøget Osteudbytte; et saadant synes naaet, og der forlanges yderligere Tilflugt af Smør til Osten, givende os Haab om rigelig Dækning; bestandig Henviisning til at dække Tabet paa den ene Konto med Gevinst paa den anden; men Fordel af Systemet, den kunne vi dog være fuldt berettigede til at forlange, og det en overvejende Fordel overfor andre Systemer, da den Kritik, der udsøves, de Fordringer, der stilles, den Dugtighed, Systemet kræver, de Bekostninger, Systemet medfører, sandelig ej ere ubetydelige.

Disse Undersøgelser, om hvorvidt de forskellige Systemers Anvendelse give et større eller mindre Udbytte af Mælken, anvendt dels til Smørproduktion dels til Osteproduktion, give imidlertid ej et Hovedresultat, da man ej kan se, hvor meget eller hvor lidt Osteproduktionen kan forøge eller formindste de forskellige Systemers Prisdifference ved Smørproduktionen.

Skal da et saadant Hovedresultat forelægges, maa man bortse fra Forbruget af den skummede og hjærnedede Mælk, samt dennes Anvendelse til Svinefedning o. a., enten denne giver et større eller mindre Udbytte deraf i Sammenligning med Osteproduktionen, da disse Forhold jo aldeles ikke vedkomme Systemet. Ligeledes maa bortsees fra, om et Mejeri skummer noget dybere eller mindre dybt end et andet, ligesom der maa bortsees fra et større eller mindre Forbrug af Rjærnemælk til Osteproduktion. Det vil vel synes særlig uheldigt ej at tage dette sidste Forhold i Betragtning, men da Flere have paavist at have udbragt den skummede og hjærnedede Mælk, anvendt som Svineføde, til henimod 2 Kr. pr. 100 Pd., og de fleste Mejerier kunne udbringe den til 1,40—1,60 Kr. pr. 100 Pd., altsaa det samme Udbytte, som ovenstaaende Mejerier, der producerede alm. Mejerioft, have erholdt, formenes dette Forhold ej at spille nogen væsentlig Rolle, om man, som Beregningen er udført, tænker alle Mejerierne anvende al Rjærne-

mælken til Ostproduktion, hvad vil være ca. 18 pEt. af den stummede og kjærneede Mælk.

Ved følgende Beregninger er der gaaet ud fra, at et vist Kvantum Mælk anvendes til Smørproduktion, at der ved de Systemer, hvor Mælken stummes, tages 17 pEt. Fløde, findes et Mælketab af 2,5 pEt. og altsaa erholdes 81,5 pEt. stummet Mælk, samt at al Kjærnemælken anvendes til Ostning. — Ballen er ubregnet ved at drage den friske Ost fra Mælken anv. t. Ostning og beregnet til Kr. 0,55 pr. 100 Pbd., hvilket er den alm. Fordringsværdi, hvortil den sættes.

Beregningen for Ostmælken er udført saaledes:

$$\begin{array}{r} 1000 \text{ Pbd. Mælk giver (17 pEt.) } 170 \text{ Pbd. Fløde} \\ \phantom{1000 \text{ Pbd. Mælk giver (17 pEt.) }} \phantom{170 \text{ Pbd. Fløde}} \phantom{170 \text{ Pbd. Fløde}} 25 \text{ — Svind} \\ \phantom{1000 \text{ Pbd. Mælk giver (17 pEt.) }} \phantom{170 \text{ Pbd. Fløde}} \phantom{170 \text{ Pbd. Fløde}} 805 \text{ — st. Mælk.} \end{array}$$

Til Ostning anvendes 805 Pbd. st. Mælk + (170 Pbd. Kjærnemælk ÷ Smørudbyttet). De forskellige Systemers Mælkforbrug er endvidere benyttet som Grundlag for Beregningen, hvorimod Produktpriserne ere satte, dels efter erholdte Priser, dels efter noterede Priser. Beregningen af de erholdte Mængder Smør, Ost og Balle ved de forskellige Systemer af 1000 Pbd. Mælk er da udført saaledes:

1) 3 Mejerier, sødt Smør, 12 Timers Skumning og Exportoste.

$$\frac{1000}{30,13} = 33,2 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$\frac{805 + (174 \div 34)}{15,62} = \frac{941,0}{15,62} = 60,2 \text{ Pbd. Salgsoft.}$$

$$941 \div \frac{941}{12,18} = 861 \text{ Pbd. Balle.}$$

2) Vand- & 3 Mejerier, sødt Smør, 12 Timers Skumning og Exportoste.

$$\frac{1000}{33,09} = 30,2 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$\frac{805 + (170 \div 31)}{15,62} = \frac{944}{15,62} = 60,4 \text{ Pbd. Salgsoft.}$$

$$944 \div \frac{944}{12,18} = 866 \text{ Pbd. Valle.}$$

3) Bedste Bøttemejerier, furt Smør og alm. Mejeriofte.

$$\frac{1000}{27,81} = 36,0 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$\frac{805 + (170 \div 37)}{15,73} = \frac{938}{15,73} = 59,6 \text{ Pbd. Salgsoft.}$$

$$938 \div \frac{938}{13,41} = 868 \text{ Pbd. Valle.}$$

4) Bedste Vandmejerier, furt Smør og alm. Mejeriofte.

$$\frac{1000}{29,33} = 34,1 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$\frac{805 + (170 \div 35)}{15,73} = \frac{940}{15,73} = 59,8 \text{ Pbd. Salgsoft.}$$

$$940 \div \frac{940}{13,41} = 870 \text{ Pbd. Valle.}$$

5) Ordinære Bøtte- og Vandmejerier, furt Smør og alm. Mejeriofte.

$$\frac{1000}{30,10} = 33,2 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$\frac{805 + (170 \div 34)}{15,73} = \frac{941}{15,73} = 59,9 \text{ Pbd. Salgsoft.}$$

$$941 \div \frac{941}{13,41} = 871 \text{ Pbd. Valle.}$$

6) Ringere Bøttemejerier, furt Smør og alm. Mejeriofte.

$$\frac{1000}{31,74} = 31,5 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$\frac{805 + (170 \div 32)}{15,73} = \frac{943}{15,73} = 60 \text{ Pbd. Salgsoft.}$$

$$943 \div \frac{943}{13,41} = 873 \text{ Pbd. Valle.}$$

7) Al Mælken tjærnes.

$$\frac{1000}{26,58} = 37,6 \text{ Pbd. Smør.}$$

$$1000 \div (25 + 38) = 937 \text{ Pbd. Kjørnemælk.}$$

Som bemærket er der ved ovenstaaende Beregning ej taget Hensyn til et nødvendigt Forbrug af Mælk, og vil et saadant, navnlig af skummet Mælk til Husholdningsbrug i Virkeligheden spille en Rolle ved en Beregning af al den producerede Mælk ved Sammenligningen af de forskellige Systemers Udbytte, idet Fejlen bliver forsvindende ved de Systemer, hvor et Minimums-Udbytte af Mælken til Ostning erholdes; hvorimod, jo større Udbyttet bliver af Mælken, anvendt til Ostning, jo større Værdi maa vi anføre de 20—25 pCt. skummet Mælk til, der anvendes i Husholdningen, men uden at vi erholde et Merudbytte af den eller kunne formindste Forbruget af samme i Forhold til, at dens Værdi forøges. Derimod formenes det ej at spille nogen Rolle, om vi opfodre en større eller mindre Mængde af en værdifuldere Mælk i Sammenligning med en mindre værdifuld, da, naar øvrige Betingelser for at erholde et godt Udbytte ellers ere tilstede, den værdifuldere Mælk vil give en forøget Tilvæxt, enten det er af Flæsk eller Kjød.

Førstnævnte Forhold maa da tages i Betragtning ved Systemernes sammenlignende Udbytte paa ovenstaaende Oversigt, hvor der er gaaet ud fra en bestemt Mængde Mælk og ej fra den hele Produktion, og følgelig vil dette Forhold i Praxis have en mindre Difference tilfølgende paa Værdien af den skummede Mælk, end her er erholdt.

Af ovenstaaende Oversigt sees da, at Systemet A trods de førnævnte Mangler, der klæbe ved dette Systems Affætningsforhold samt Smørproduktionens formindskede kvantitative Udbytte (i Sammenligning med System Ib), dog fuldt ud hæveder sin Plads. Selv om Minimumspriser erholdes, haves dog et noget større Udbytte end System Ib's højeste Udbytte og betydelig over dettes Minimumspriser.

Derimod har System B med sit store Mælkforbrug til 1 Pd. Smør Bænsfelighed ved at bevare nogen Fordel overfor System I's bedre Resultater og erholder kun et mindre betydeligt Merudbytte fremfor System E og F's bedste Resultater. Ved Grupperne Ia og S, navnlig hvor de mindre og mindste Priser for Produkterne ere erhholdte, erhholdes en betydelig lavere Pris for Mælken, sammenlignet navnlig med førstnævnte System.

System J sees, trods den store Sum den saaes at udbringe Mælken til anvendt til Kjøring, og uagtet den kjærnede Mælk er ansat til dens formentlige Maximumsværdi, ej at kunne naa et saa stort Udbytte som de første Systemer, ligesom et godt Bøttemejeri med tilsvarende gode Priser for Smør og Ost kan udbringe Mælken til en højere Værdi end dette.

Hvorvidt de nødvendige Omkostninger ved Anlægget og de medfølgende Driftsomkostninger ere større ved et System end et andet, vil der næppe kunne opstilles almindelige Regler for, da de ere undergivne mange lokale Forhold, som her umulig kunne sættes i System. Det er imidlertid indlysende, at jo bedre Forhold der arbejdes under, hvorved der bliver mindre Anledning til at foretage en Systemforandring, desto mindre Chance vil der være for, at en saadan Forandring vil medføre noget decideret Merudbytte; ligesom omvendt, hvor der arbejdes under ugunstige Forhold og en omfattende Forandring af Lokale m. m. er nødvendig, vil der være en decideret Chance for, at en saadan Forandring vil kunne svare gode Renter, naar man vælger System A, saa meget mere som Anlægget heraf paa ingen Maade, inklusive Indsamling af Isen og Ishusets Opførelse, vil stille sig kostbarere end Anlægget af et fuldstændigt godt Bøttemejeri. Ligesaa formenes det at være urigtigt under de for Tiden værende Forhold at anlægge Vandmejerier, naar gode Bøttemejерier haves, eller selv hvor simple saadanne benyttes, da den eneste Systemforandring, der da kan tilraades, formenes at være til et fuldstændigt Ismejeri,

da disse dog tidligere eller senere sikkert maa fremkomme. Hvor denne Forandring ej kan eller vil blive foretaget, maa det ansees for rettest foreløbig at lade sig nøje med det gamle.

At System A, trods de Ulemper, der end klæbe ved Systemet, ikke desto mindre har Chancerne for sig til at betale Mælken med den højeste Værdi, synes utvivlsomt, hvad nærmest skyldes det større Udbytte, der kan erholdes af den skummede og kjærnedede Mælk anvendt til Ostning. Og i samme Forhold som denne Gren af Produktionen vil udvikle sig — hvad der er al Grund til at vente —, i samme Forhold ville disse Chancer forsøges. Mulig en Forhøjelse af Priserne paa de bedre Sorter Ost vil have en Prisstigning tilføje af de ringere Sorter, begrundet i at mindre Kvantiteter ville blive udbudte paa det ordinære Marked, og navnlig vil der være Grund til at antage, at dette Forhold vil fremkomme, ifald der vil finde nogen større Udførsel Sted af „Exportosten“, og ifald vedblivende alle Sorter Ost ville være Indførselstold underkastede. Men paa den anden Side maa ej heller lades ude af Betragtning, at efterhaanden som Fordringerne til et Produkts Kvalitet stiger desto større bliver ogsaa Forskjellen paa de bedre og ringere Sorter. Ligesaa maa det, som tidligere berørt, ej oversees, at ligesom Opmøderne af surt Smør stedse fordre mindre og mindre Syrning, stedse anvende mere og mere Kritik og sandsynligvis i Tiden ville fordre kortere Hensstand af Mælken inden Skumning og Kjærning, ifald Producenten ej selv kommer ind derpaa for at producere en bedre Ost, saaledes ville ogsaa disse Fordringer gradvis have en Systemforandring tilføje og lidt efter lidt bringe Producenten fra surt Smør og alu. Ost til at producere sødt Smør og en bedre Ost.

Sluttelig skal bemærkes, at uagtet der af disse Undersøgelser er uddraget bestemte Resultater, hvilke menes begrundede af det fremlagte Materiale og ved den nødvendig Hensyntagen til forskellige Priser m. m., og uagtet dette Materiale er meget omfattende i Sammenligning med tidligere benyttet,

kunde Materialet dog ønskes at være endnu mere omfattende og at foreligge for et endnu længere Tidrum, end her er Tilfældet, hvad kommende Aar forhaabentlig maa raade Gud paa, ligesom at disse forhaabentlig ogsaa vilde udjævne de Ujævnheder, der vedblivende flæbe ved System A, saavel i og for sig, som i Sammenligning med de andre Systemer.

Kønsbjerg i Marts 1877.
